

Dydd Llun 9 Mehefin 2014 – Prynawn**TGAU LLADIN****A403/03** Rhyddiaith Ladin (Haen Sylfaenol)

Mae ymgeiswyr yn ateb ar y Papur Cwestiynau.

Deunyddiau a ddarperir gan OCR:

Dim

Deunyddiau eraill angenrheidiol:

Dim

Amser: 1 awr

Enw cyntaf yr ymgeisydd		Cyfenw'r ymgeisydd	
----------------------------	--	-----------------------	--

Rhif y ganolfan						Rhif yr ymgeisydd				
-----------------	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

- Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau uchod. Ysgrifennwch yn glir ac mewn priflythrennau.
- Defnyddiwch inc du.
- Atebwch Adran B, sy'n dechrau ar dudalen 2.
- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus. Gwnewch yn siwr eich bod yn gwybod beth mae'n rhaid i chi ei wneud cyn dechrau eich ateb.
- Ysgrifennwch eich ateb i bob cwestiwn yn y lle gwag a ddarperir. Os bydd angen lle ychwanegol, dylech ddefnyddio'r tudalennau â llinellau ar ddiwedd y llyfryn hwn. Rhaid dangos rhif/rhifau'r cwestiwn yn glir.
- **Peidiwch** ag ysgrifennu yn y codau bar.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

- Mae nifer y marciau sydd ar gael wedi'i nodi mewn cromfachau [ ] ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.
- **50** yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r ddogfen hon yn cynnwys **16** tudalen. Caiff unrhyw dudalennau gwag eu nodi.

ADRAN B: Blodeugerdd Ladin Caergrawnt Atebwch **bob** cwestiwn.

Darn B1

'quid hoc' inquam 'audio? hic mortui solent aufugere?' 'tace,' respondit ille. 'nam puer et satis peregrinus es, meritoque nescis in Thessalia te esse, ubi sagae ora mortuorum semper demorsicant, quae sunt illis artis magicae supplementa.'

Apuleius, *sagae Thessalae*, llinellau 8–13

- 23** *hic mortui solent aufugere*: pam gofynnodd Thelyphron a oedd y meirw wedi arfer â rhedeg i ffwrdd?

Rhowch dic (✓) yn y blwch cywir.

A	mae corff marw wedi dod yn fyw	☐
B	mae ef wedi gweld ysbryd	☐
C	mae ef wedi gweld gwrachod yn ymosod ar gorff marw	☐
D	roedd rhywun eisiau i gorff marw gael ei warchod	☐

[1]

- 24** *nam puer et satis peregrinus es, meritoque nescis in Thessalia te esse*: pa rai o'r pethau canlynol a ddywedodd y dyn wrth Thelyphron?

Rhowch dic (✓) yn y **ddau** flwch cywir.

A	Nid ydych chi'n gwybod eich bod yn Thesalia.	☐
B	Bachgen ydych chi.	☐
C	Un o Thesalia ydych chi.	☐
D	Mae croeso i chi yn Thesalia.	☐
E	Rydych chi'n edrych fel eich bod wedi dychryn.	☐
F	Dylech chi adael Thesalia ar unwaith.	☐

[2]

- 25 *sagae ora mortuorum semper demorsicant*: dewiswch a chyfieithwch y gair Lladin sy'n dangos beth wnaeth y gwrachod i wynebau'r cyrff marw.

Gair Lladin	
Cyfieithiad Cymraeg	

[2]

- 26 *quae sunt illis artis magicae supplementa*: pam roedd y gwrachod eisiau darnau oddi ar gyrff marw?

.....
 ..... [2]

Mae Cwestiwn 27 yn dechrau ar dudalen 4

Darn B2

'his cognitis animum meum commasculo et statim accedens senem 'clamare' inquam 'iam desine. adest custos paratus.' vix finieram et statim me perducit ad domum quandam, ubi demonstrat matronam flebilem fuscis vestimentis contectam.

Apuleius, *sagae Thessalae*, llinellau 21–25

27 *accedens senem*: at bwy mae Thelyphron yn mynd?

..... [1]

28 '*clamare*' inquam '*iam desine. adest custos paratus*':

(a) beth mae Thelyphron yn dweud wrth yr hen ddyn i'w wneud?

..... [1]

(b) beth mae Thelyphron yn barod i'w wneud?

..... [1]

29 *vix finieram et statim me perducit ad domum quandam*: sut gallwch chi ddweud bod y dyn ar frys i fynd â Thelyphron i'r tŷ? Gwnewch **un** pwynt.

..... [1]

30 *matronam flebilem*: sut gallai Thelyphron ddweud bod y wraig wedi'i chynhyrfu (*upset*)?

..... [1]

31 *fuscis vestimentis*: pa fath o ddillad roedd y wraig yn eu gwisgo?

..... [1]

5
TUDALEN WAG

Mae Cwestiwn 32 yn dechrau ar dudalen 6
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

Darn B4

'per fidem vestram' inquit 'cives, per pietatem publicam, perempto civi subsistite et extremum facinus istius feminae nefariae scelestaeque severiter vindicate. haec enim nec ullus alius miserum iuvenem, sororis meae filium, in adulteri gratiam et ob praedam hereditariam exstinxit veneno.'

'Er lles eich anrhydedd', medd yr hen ddyn, 'ddinasyddion, er lles dyletswydd gyhoeddus, helpwch y dinesydd hwn sydd wedi'i lofruddio a chosbi'n llym drosedd hynod ffaidd y wraig ddrwg a milain honno. Oherwydd y wraig hon a neb arall sydd wedi lladd â gwenwyn y dyn ifanc truenus hwn, mab fy chwaer i fodloni godinebwr (*adulterer*) ac er mwyn elwa o etifeddiaeth.'

Apuleius, *sagae Thessalae*, llinellau 45–49

33 *extremum facinus ... exstinxit veneno* (llinellau 2–4): sut mae'r hen ddyn yn pwysleisio drygioni'r wraig? Gwnewch **dri** phwynt. Rhaid i chi gyfeirio at y **Lladin** yn eich ateb.

- .....
  - .....
  - .....
  - .....
- [6]

34 *miserum iuvenem, sororis meae filium*: beth mae hyn yn ei ddweud wrthy ch am y dyn ifanc sydd wedi'i lofruddio?

..... [2]

35 *in adulteri gratiam et ob praedam hereditariam exstinxit veneno*: pam, yn ôl yr hen ddyn, gwnaeth y wraig ladd rhywun?

..... [2]

Darn B5

illa, lacrimis effusis quamque sanctissime poterat adiurans cunctos deos, tantum scelus abnuebat. ergo senex ille: 'veritatis arbitrium in divinam providentiam ponamus. Zatchlas adest Aegyptius propheta notissimus, qui mihi promisit se pro magno praemio spiritum istius cadaveris paulisper ab inferis reducturum esse corpusque animaturum.'

Apuleius, *sagae Thessalae*, llinellau 50–56

36 *lacrimis effusis*: sut gwnaeth y wraig ymateb i gyhuddiadau'r hen ddyn?

..... [1]

37 *adiurans cunctos deos*: ar bwy (*by whom*) roedd y wraig yn tyngu?

..... [1]

38 *Zatchlas adest Aegyptius propheta notissimus*: beth rydych chi'n ei ddysgu am Zatchlas?

Gwnewch **ddau** bwynt.

- .....
- ..... [2]

39 *magno praemio*: am beth y gofynnodd Zatchlas yn gyfnewid am ei gymorth?

..... [2]

40 *spiritum istius cadaveris paulisper ab inferis reducturum esse corpusque animaturum*: beth roedd Zatchlas yn mynd i'w wneud i'r corff marw?

.....
 ..... [2]

Mae Cwestiwn 41 yn dechrau ar dudalen 10

Darn B6

immitto me turbae et pone ipsum lectulum lapidem insistens omnia curiosis oculis spectabam. iam tumore pectus cadaveris extolli, iam spiritu corpus impleri. et surgit cadaver et profatur: 'cur, oro, me post Lethaea pocula iam Stygiis paludibus innatantem ad momentariae vitae officia reducitis? desine iam, precor, desine, ac me in meam quietem permitte.' haec vox de corpore audita est, sed propheta aliquanto commotior 'quin narras' inquit 'populo omnia de morte tua?'

Apuleius, *sagae Thessalae*, llinellau 57–66

41 Mae pump o'r gosodiadau canlynol yn wir.

Ticiwch y **pum** gosodiad sy'n wir.

Rhowch dic (✓) ym mhob blwch cywir.

A	Safodd Thelyphron oddi wrth y dyrfa.	☐
B	Safodd Thelyphron y tu ôl i'r elor cerrig.	☐
C	Gwylodd Thelyphron bopeth oedd yn digwydd.	☐
D	Roedd y corff marw yn dal i orwedd yr holl amser.	☐
E	Roedd y corff marw eisoes wedi yfed o afon Lethe.	☐
F	Ni all neb glywed llais y corff marw.	☐
G	Mae'r corff marw yn hapus i ddod yn ôl yn fyw.	☐
H	Mae'r corff marw eisiau cael ei adael mewn heddwch.	☐
I	Mae'r proffwyd yn siarad yn fwy grymus â'r corff marw.	☐
J	Mae'r proffwyd yn dweud wrth y corff marw i aros yn ddistaw.	☐

[5]

Darn B7

ad suum nomen igitur ignarus exsurgit, et, in exanimis umbrae modum ultro
gradiens, ianuam adit. quamquam fores cubiculi diligenter oclusae erant, per
quoddam foramen prosectis naso prius ac mox auribus lanienam pro me passus
est.

Apuleius, *sagae Thessalae*, llinellau 82–86

- 42 *ad suum nomen igitur ignarus exsurgit*: beth mae Thelyphron yn ei wneud pan mae'n clywed ei enw?

Rhowch dic (✓) yn y blwch cywir.

A	mae e'n galw'n ôl	☐
B	mae e'n codi	☐
C	mae e'n ei anwybyddu	☐
D	mae e'n rhedeg i ffwrdd	☐

[1]

- 43 *quamquam fores cubiculi diligenter oclusae erant*: beth roedd wedi cael ei wneud i atal y gwrachod rhag ymosod ar y corff?

..... [1]

- 44 *prosectis naso prius ac mox auribus*: pa **ddwy** ran o gorff Thelyphron gwnaeth y gwrachod ei thorri i ffwrdd?

.....
..... [2]

Cyfanswm Adran B [50]

DIWEDD Y PAPUR CWESTIYNAU

LLE YCHWANEGOL I ATEB

Os oes angen lle ychwanegol i ateb, dylech ddefnyddio'r tudalennau canlynol â llinellau. Rhaid dangos rhif/rhifau'r cwestiwn yn glir ar ymyl y dudalen.

14
TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

15
TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON**Gwybodaeth am Hawlfraint**

Mae OCR wedi ymrwmo i ofyn caniatâd i atgynhyrchu'r holl gynnwys trydydd parti yn ei ddeunyddiau asesu. Mae OCR wedi ceisio nodi a chysylltu â phob deiliad hawlfraint y defnyddir eu gwaith yn y papur hwn. I osgoi datgelu gwybodaeth sy'n gysylltiedig ag atebion i ymgeiswyr, atgynhyrchir pob cydnabyddiaeth hawlfraint yn Llyfryn Cydnabyddiaeth Hawlfraint OCR. Cynhyrchir hwn ar gyfer pob cyfres o arholiadau, ac mae ar gael i'w lawrlwytho oddi ar ein gwefan gyhoeddus (www.ocr.org.uk) ar ôl y gyfres arholiadau byw.

Os yw OCR yn anfwriadol wedi methu cydnabod neu glirio unrhyw gynnwys trydydd parti yn y deunydd asesu hwn, bydd OCR yn falch o gywiro hyn ar y cyfle cyntaf posibl.

Ar gyfer ymholiadau neu wybodaeth bellach, cysylltwch â: Copyright Team, First Floor, 9 Hills Road, Cambridge CB2 1GE.

Mae OCR yn rhan o'r Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment yw enw brand University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), sydd yn adran o Brifysgol Caergrawnt.